

Sygn. akt II CZ 10/09

POSTANOWIENIE

Dnia 13 marca 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Helena Ciepła (przewodniczący)

SSN Zbigniew Kwaśniewski (sprawozdawca)

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z wniosku Haliny W.

przy uczestnictwie Marka W.

o podział majątku wspólnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 13 marca 2009 r.,

zażalenia uczestnika postępowania

na postanowienie Sądu Okręgowego w P.

z dnia 14 listopada 2008 r.,

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Sąd drugiej instancji postanowieniem z dnia 14 listopada 2008 r. odrzucił apelację uczestnika postępowania Marka W. wobec nieuiszczenia w terminie siedmiu dni od wezwania opłaty od apelacji w kwocie 1000 zł. Sąd ten ustalił, że wniosek uczestnika o zwolnienie od kosztów sądowych został oddalony postanowieniem z dnia 4 sierpnia 2008 r., a zażalenie na to postanowienie oddalono postanowieniem Sądu Okręgowego z dnia 22 sierpnia 2008 r. Wniosek uczestnika o rozłożenie na raty opłaty od apelacji załatwiony został odmownie zarządzeniem Przewodniczącego w Sądzie Rejonowym z dnia 18 września 2008 r., a zażalenie uczestnika na to zarządzenie zostało odrzucone postanowieniem Sądu z dnia 29 września 2008 r. Zarządzeniem z dnia 30 września 2008 r. ponownie wezwano uczestnika do uiszczenia opłaty od apelacji w kwocie 1000 zł w terminie 7 dni pod rygorem odrzucenia apelacji. Uczestnik uiścił tę opłatę w dniu 6 października 2008 r.

Uzasadniając odrzucenie apelacji na podstawie art. 373 zd. pierwsze k.p.c. Sąd drugiej instancji stwierdził, że Sąd pierwszej instancji błędnie nie odrzucił nieopłaconej w terminie apelacji pomimo istnienia ku temu podstaw, a następnie błędnie i niepotrzebnie wezwał ponownie uczestnika do uiszczenia opłaty od apelacji, chociaż termin do jej uiszczenia bezskutecznie upłynął 26 września 2008 r. W rezultacie Sąd II instancji odrzucił apelację, która powinna być odrzucona przez Sąd I instancji jako nieopłacona w terminie.

W zażaleniu uczestnika na to postanowienie podkreślono, że uczestnik działał w zaufaniu do organów państwa, będąc pouczony, że w terminie 7 dni ma wpłacić 1000 zł tytułem opłaty sądowej. Ponieważ wypełnił ten obowiązek w pełnym przekonaniu, że pouczenie organu sądowego jest prawidłowe, to nie sposób narażać uczestnika na ujemne skutki działania podjętego zgodnie z pouczeniem Sądu, a zaskarżone postanowienie powinno zostać uchylone, wywodzi skarżący.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy w P., odrzucając apelację uczestnika wobec jej nieopłacenia, postąpił prawidłowo. Słusznie bowiem przyjął, że zarządzenie z dnia 30 września 2008 r., którym ponownie wezwano uczestnika do uiszczenia wpisu od apelacji, było bezpodstawne, a w konsekwencji bezskuteczne. Jedynie oddalenie kolejnego wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, którego w sprawie jednak nie wniesiono, mogłoby w pewnych okolicznościach uzasadniać takie wezwanie (por. np. postanowienie SN z 21 kwietnia 1999 r., I CKN 1461/98, OSNC 1999, nr 11, poz. 196 oraz postanowienie SN z dnia 9 czerwca 2006 r., IV CZ 45/06 niepubl.). W judykaturze Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości, że ponowne wezwanie uczestnika (strony) do uiszczenia wpisu dokonane bezpodstawnie (błędnie), nie wywołuje skutków prawnych i nie powoduje, że poprzednie zarządzenie, zakreślające skarżącemu siedmiodniowy termin do wniesienia tej opłaty, traci moc (por. np. postanowienie SN z dnia 13 kwietnia 2005 r., III CK 17/05, niepubl.). Nieopłacenie zatem apelacji do dnia 26 września 2008 r., tj. w terminie określonym w pierwotnym zarządzeniu z dnia 19 września 2008 r. (doręczonym w dniu jego wydania uczestnikowi), spowodowało, że wskazany środek odwoławczy należało ocenić jako nieopłacony i podlegający z tej przyczyny odrzuceniu przez Sąd pierwszej instancji na podstawie art. 370 k.p.c. Wobec jednak niespełnienia tego obowiązku przez wymieniony Sąd, odrzucenie apelacji przez Sąd odwoławczy było zgodne z art. 373 k.p.c.

W zażaleniu skarżący podnosił, że nie powinien ponosić negatywnych skutków wynikających z nieprawidłowego wezwania zakreślającego po raz kolejny termin uiszczenia należnej opłaty od apelacji.

Obiektywnie rzecz ujmując, należy jednoznacznie stwierdzić, że w sprawie doszło do uchybienia terminowi do uiszczenia wpisu od apelacji. Stanowiło to wystarczającą przesłankę do odrzucenia wskazanego środka zaskarżenia. Ponieważ zażalenie, jako okoliczność mającą uzasadniać jego uwzględnienie, wskazuje fakt ponownego wezwania do uiszczenia opłaty od apelacji, które spowodowało zastosowanie się przez żalącego do wskazań Sądu, należy zwrócić uwagę, że okoliczność ta może być ona brana ewentualnie pod uwagę jedynie przy ocenie zawinienia bądź jego braku w związku z niezachowaniem terminu, jednakże nie ramach zażalenia na postanowienie odrzucające apelację.

Ocena taka może być jedynie przedmiotem analizy w ramach rozpatrywania wniosku o przywrócenie terminu do dokonania stosownej czynności procesowej (art. 168 k.p.c.). Wyłącznie zatem w przypadku zgłoszenia takiego wniosku wskazane argumenty, o ile zostałyby przez sąd rozpoznający taki wniosek uznane za wystarczające, mogłyby wywołać skutek w postaci przywrócenia terminu. Należy zauważyć, że wniosek o przywrócenie terminu do uiszczenia opłaty od apelacji i zażalenie na postanowienie o odrzuceniu tego środka odwoławczego ze względu na jego nieopłacenie wzajemnie się wykluczają, służą bowiem różnym celom i opierają się na różnych podstawach (por. np. postanowienie SN z dnia 3 października 2002 r., I CZ 120/02, niepubl.). Niekwestionowanie uchybienia terminowi, który określił zażalający w pierwszym zarządzeniu, oznaczało, że zażalenie nie mogło okazać się skuteczne. Formułowanie argumentów dotyczących działania w zaufaniu do organów państwa i uiszczenia wpisu w terminie przewidzianym w drugim wezwaniu, jak już powiedziano, mogłyby być celowe, ze względu na charakter tej argumentacji, jedynie w ramach wniosku przewidzianego w art. 168 k.p.c.

Wobec powyższego, uznając zażalenie uczestnika za pozbawione usprawiedliwionych podstaw, Sąd Najwyższy oddalił je stosownie do art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.